

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

«11» 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(бандура)**

I-курс

для студентів

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітній рівень: молодший спеціаліст

Освітня програма: 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1228/19

Ж
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 19 р.

Київ - 2019

Розробник: **Дубасюк Емілія Володимирівна,**

викладач циклової комісії музики і хореографії Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії Романова Т.В. Романова

Робочу програму перевірено

«30» серпня 2019р

Заступник директора з навчально-методичної роботи Гейхман З. Л. Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи Карлінська Я. В. Карлінська

Пролонговано:

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «_____» 20__р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «_____» 20__р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «_____» 20__р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «_____» 20__р., протокол № _____

1. Опис предмета навчальної дисципліни

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ (БАНДУРА)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	10.5/315	
Курс	1	
Обсяг кредитів/годин	1.5/45	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	0.5	1
Обсяг годин, в тому числі	15	30
Аудиторні	14	28
Модульний контроль	1	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» (бандура) є виховання високопрофесійного спеціаліста із розвинутим художнім мисленням та комплексом необхідних практичних навичок, виконавсько-технічний та музично-теоретичний розвиток студентської молоді, підготовка її до майбутньої роботи з дітьми у загальноосвітній школі, у позашкільних закладах мистецького спрямування.

Завдання вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» полягає у:

- формуванні навичок успішної особистості, ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості;
- потреби в творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні;
- формуванні та розвитку навичок гри на бандурі
- опануванні студентами різних форм і методів індивідуальної та самостійної роботи;
- засвоєнні теоретичного матеріалу, потрібного для володіння інструментом;
- накопиченні музичного репертуару для проведення різних форм музичної діяльності в закладах дошкільної освіти та закладах загальної середньої освіти.

Опанувавши дисципліну «Спеціальний музичний інструмент» (бандура) **студент повинен набути певні уміння**, а саме:

- удосконалити основні прийоми гри на бандурі (*удар, щипок, глісандо, тремоло*) та способи гри (*«київський», «харківський»*), основні штрихи (*стакато, легато, нон легато, маркато, арпеджіато*);
- удосконалити виконавську техніку гри на бандурі;
- удосконалити навички гри на бандурі-соло із супроводом (фортепіано, ансамблю);
- удосконалити уміння читання нот з листа;
- набути досвіду акомпанування на інструменті;
- оволодіти навичками підбору на слух музичної мелодії;
- удосконалити набуті навички співу у супроводі бандури;
- удосконалити навички самостійної роботи над музичним твором;
- самостійно настроювати та здійснювати дрібний ремонт інструменту;

- набути елементарних навичок транспонування музичних творів, гармонізації на інструменті простої мелодії, перекладу музичного матеріалу для бандури, здійснювати прості аранжування чи обробки народних пісень для бандури;
- загартувати сценічну витримку та удосконалити культуру виконання;
- засвоїти ряд музичних творів різних епох та стилів вітчизняної та зарубіжної музичної спадщини.

Студент повинен знати:

- історію кобзарського мистецтва;
- нові досягнення сучасного бандурного виконавства;
- відомих бандуристів-виконавців тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» передбачає досягнення наступних результатів:

- володіти основними прийомами гри на бандурі;
- демонструвати усвідомлене володіння аплікатурними навичками, здатність до оптимального вибору аплікатури;
- володіти навичками гри в творах різних жанрів і стилів;
- вміти відтворювати фразування мелодії, відчувати кульмінаційний розвиток, мислити великими побудовами;
- бути здатним до слухового самоконтролю;
- володіти навичками поліфонічного мислення;
- вміти аналізувати будову поліфонічних творів (визначати тему, протискладення,);
- володіти демонструвати теоретичний та музичний аналіз музичних творів, вміння застосовувати його для пошуку рішень в інтерпретації музики;
- вміти відтворювати різні емоційні стани в контрастних темах творів великої форми;
- бути спроможним до цілісного емоційно-образного осягнення твору великої форми, вміння дотримуватися єдиного темпу;
- бути спроможним до виявлення власної творчої інтерпретації музичних творів;

- бути готовим до професійного психофізіологічного володіння собою під час сольних концертних виступів та виступів у складі ансамблю;
- бути спроможним до самостійного освоєння музичного репертуару школи та дитячого закладу, спираючись на засвоєні художньо-виконавські навички (метроритм, музичну пам'ять, чуття форми, музикальність, образне мислення)
- знати жанрові-стильові особливості музики;
- бути спроможним до яскравого та образного відтворення музичного репертуару;
- бути спроможним аналізувати музичний репертуар, вміння самостійно підбирати доцільний педагогічний репертуар різного спрямування;
- бути спроможним до самостійного прочитання та розшифрування авторського або редакторського нотного тексту;
- володіти навичками читання нот з аркуша;
- бути спроможним до самоаналізу, готовність до самовдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план предмету

I курс

№	Назва модуля і тем	Загальний обсяг	Практичні	Підсумковий контроль	Самостійна робота
	Модуль 1. Основні компоненти базової підготовки				
1	Розвиток та історія виникнення школи гри на бандурі.	3	3	-	-
2	Розвиток аналітичного та професійно-музичного уміння.	3	3	-	-
3	Педагогічно-виконавське спрямування репертуару.	4	4	-	-
4	Формування основ технічної майстерності.	5	4	1	-
	За семестр	15	14	1	-
	Модуль 2. Формування навичок гри на бандурі, робота над якістю звуку				
1	Процес звукоутворення.	6	6	-	-
2	Формування скрипічних навичок звуковедення.	9	8	1	-
3	Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції.	6	6	-	-
4	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.	9	8	1	-
	За семестр	30	28	2	-
	Всього за рік	45	42	3	-

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основні компоненти базової підготовки.

Тема 1. Розвиток професійних музичних умінь.

Вміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворенням на інструменті (бандура). Визначення структури твору, аналіз технічних та артикуляційних труднощів.

Основна література: [2].

Тема 2. Розвиток аналітичного та професійно-музичного виконання.

Ознайомлення з фактурними та образно-звуковими особливостями різних музичних стилів. Ознайомлення з критеріями аналізу та самоаналізу виконуваної музики.

Основна література: [1].

Тема 3. Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.

З метою накопичення музично-слухового та виконавського досвіду, вчити студентів вмінню свідомо сприймати музичний матеріал, аналізувати його з стильовими та жанровими особливостями. Використання певні моменти з урахуванням характеру та жанру музики. Формування вміння читати ноти з листа, підбирати на слух за наданою гармонічною схемою, транспонувати музичні твори дошкільного репертуару.

Додаткова література: [2], [3].

Тема 4. Формування основ технічної майстерності бандуриста.

Оволодіння різними технічними навичками гри на бандурі. Опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдом, гамами. Аналіз аплікатури та закономірність аплікатурних форм.

Основна література: [1], [5].

Змістовий модуль 2.

Формування скрипкових навичок та якості звуку під час гри на музичному інструменті скрипка.

Тема 5. Процес звукоутворення.

Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, різними прийомами гри на бандурі. Формування навичок різних прийомів звуковидобування при відтворенні різних динамічних відтінків.

Додаткова література: [1],[2].

Тема 6. Формування навичок гри на бандурі та звуковедення.

Розвиток різних видів техніки. Виховання у студентів уважного ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру. Здобуття необхідних навичок гри на інструменті, в залежності від стилю і характеру твору.

Додаткова література: [5].

Тема 7. Формування вмінь використання різноманітних способів гри на бандурі.

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

Основна література: [4].

Тема 8. Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.

В процесі вивчення технічного матеріалу (етюдів, гам) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Реалізація педагогічного спрямування дошкільного репертуару

Основна література: [2], [3].

Додаткова література: [6], [4].

6. Контроль навчальних досягнень

Контроль навчальних досягнень студента відбувається у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснює оцінювання роботи студента на практичному занятті та його самостійну роботу. Оцінювання відображає наступні характеристики:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінювання систематичності в підготовці до занять;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного заняття;
- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки та самоконтролю.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді виконання сольної програми на контрольному занятті, в окремих випадках виступ у загальному концерті або на конкурсі теж може бути зарахований як підсумковий контроль. Основним критерієм оцінювання виступу студента є вірне відтворення авторського тексту, художня та емоційна виразність, володіння технічними навичками гри на музичному інструменті (бандура). При цьому слід враховувати присутність виконавської культури студента, рівень його музичного мислення, динаміку його особистих досягнень на шляху просування до виконавської майстерності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Рівень	Визначення
10	Високий	Студент демонструє вичерпну самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі заняття вміє самостійно аналізувати проблему та шукати шляхи її вирішення.
9		Студент демонструє добру самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі лише з незначною кількістю зауважень, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі роботи на занятті виявляє гнучкість, швидко засвоює нові навички та вміє їх закріпити.
8	Достатній	Студент демонструє належну підготовку до заняття, виявляє достатній рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі, але окремі фрагменти музичних творів йому даються важко. В процесі роботи на занятті потребує контролю з боку викладача, проте здатний до належного самоконтролю.
7		Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей, які він не може виявити та виправити самостійно. Середній рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці, проте під час роботи на занятті студент здатний засвоїти нові вміння та навички під наглядом викладача. Середній рівень самоконтролю.
6	Середній	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які він не може виявити та виправити самостійно. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває труднощі, проте здатний їх засвоїти під наглядом викладача. Низький рівень самоконтролю.
5	Низький	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які виявляють недостатній рівень самоконтролю у виконанні домашнього завдання. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.
0-4		Фрагментарне виконання домашнього завдання. Початковий рівень володіння вміннями і навичками гри на бандурі, відсутність навичок самоконтролю. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ
(ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ)**

Оцінка	Рівень	Визначення
23-25	Високий	Довершене художнє виконання творів для бандури лише з незначною кількістю помилок, що не мають принципового значення у демонстрації вищого рівня компетентності; стилістично вірне виконання, без порушень авторського тексту.
21-22	Достатній	Художньо переконлива інтерпретація творів вище середнього рівня досконалості з незначними помилками на високому рівні компетентності; стилістично вірне виконання з незначними порушеннями авторського тексту.
19-20		Програма опанована, виконана з невеликою кількістю змістовних помилок, що забезпечило прояв необхідної компетентності; незначні стилістичні похибки з деякими порушеннями авторського тексту.
17-18	Середній	Програма виконана, але зі значною кількістю технічних та змістовних недоліків, що знижують рівень компетентності до середнього. Технічно недосконале, невпевнене виконання всіх творів програми.
15-16		Виступ задовольняє мінімальні вимоги до академічного виконання музичних творів на низькому рівні компетентності. Цілісне виконання всієї програми з допущенням текстових, інтонаційних, темпових та інших недоліків.
0-14	Низький	Відсутність цілісного виконання програми; виконання музичних творів зі значними художньо - технічними недоліками, що не задовольняє мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності.

ОРИЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Твори великої форми

Г. Гембера. Варіації на тему „Марена”.

О. Герасименко. Камерна соната.

Ю. Олійник. Українське Різдво.

Твори середньої форми

К. М’ясков. Фантазія на українські теми.

О. Герасименко. Елегія.

М. Лисенко. Баркарола.

Поліфонічні твори

Й. С. Бах. Прелюдія і фуга (g-moll).

К. Щуровський. Фуга.

Г. Гендель. Пасакалія.

Віртуозні твори

Я. Сібеліус. Концертний етюд.

І. Дюран. Вальс.

К. М’ясков. Скерцо.

Етюди

О. Герасименко. Новорічний етюд.

К. Черні. Етюд (D-dur).

О. Денисов. Етюд (a- moll).

П’єси

К. М’ясков. Прелюд.

О. Герасименко. Колискова Оленці.

І. Альбеніс. Іспанський танець.

Солоспів

К. Стеценко, сл. Лесі Українки. «Стояла я і слухала весну».

В. Матюк, сл. М. Шашкевича «Веснівка».

О. Герасименко, сл. Т. Угрин. «Ой не цвіти сухоцвітом».

Л. Бетховен. «Бабак».

А. Філіпенко, сл. Лесі Українки. «Вишеньки-черешеньки».

Українська народна пісня в обр. Л. Ревуцького «Прилетіла перепілонька».

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	К-сть балів за 10-бальн.	К-сть балів за 100-бальн.
Відмінно	10	100-90
Дуже добре	8-9	82-89
Добре	7	75-81
Задовільно	6	69-74
Довільно	5	60-68
Незадовільно	0-4	0-59

7. Навчально- методична картка дисципліни

«Основний музичний інструмент» I курс

Практичні заняття – 45год. Самостійна робота – 0 год. Підсумковий контроль – 3 год.

I семестр

Модулі	Змістовий модуль 1			
Назва модуля	Основні компоненти базової скрипкової підготовки			
К-ть годин	3	3	4	4
Теми занять	Розвиток та історія виникнення школи гри на бандурі	Розвиток аналітичного та професійно-музичного уміння	Педагогічно-виконавське спрямування репертуару	Формування основ технічної майстерності
Самостійна робота	-	-	-	-
Види поточного контролю	-	-	-	Контрольний урок
Підсумковий контроль				

II семестр

Модулі	Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Формування скрипкових навичок та якості звуку			
К-ть годин	6	8	6	8
Теми занять	Процес звукоутворення	Формування навичок гри на інструменті.	Формування вмінь використання різноманітних способів гри на бандурі.	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.
Самостійна робота				
Види поточного контролю		Контрольний урок		Контрольний урок
Підсумковий контроль				

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Брояко Н. Б. Методика навчання гри на бандурі : навч. посібн. / Надія Богданівна Брояко. – К. : КНУКіМ, 2007. – 230 с.
2. Брояко Н. Б. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста : моногр. / Надія Богданівна Брояко. – Івано-Франківськ : Облдрук, 1997. – 152 с.
3. Мандзюк Л. Звукові барви бандури як результат свідомої роботи над технікою : навчально-методичне видання / Любов Мандзюк. – Харків : Глас, 2001. – 11 с.
4. Рихлюк Л. І. Методика навчання гри на бандурі : навч. посіб. / Лариса Ігорівна Рихлюк. – Луцьк : ПраТ «Волинська обласна друкарня», 2011. – 176 с.
5. Самостійна робота бандуриста над гамами : методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв [укладач Л. С. Мандзюк]. – Київ-Харків: Глас, 2004. – 23 с.

Додаткова література

1. Завалко, Катерина Володимирівна. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2013. – 39
2. Завалко, Катерина Володимирівна. Методичні засади самовдосконалення майбутнього вчителя музики [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2011. – 266 с.
3. Ростовський О.Я. Дидактичні основи професійної підготовки вчителя музики в педуніверситеті / О.Я.Ростовський. - Кривий Ріг, 2012.
4. Пляченко, Тетяна Миколаївна (2012) Виховання школярів засобами колективно-інструментального музикування Вісник Черкаського університету (21). С. 89-95.
5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: Теорія Завалко, Катерина Володимирівна. Методичні засади самовдосконалення майбутнього вчителя музики в процесі навчання гри на скрипці [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2006. - 266 арк. - арк. 212-231 і методика викладання мистецьких дисциплін / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2014. - 274с.
6. Черкасов В.Ф. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 рр.): Навч. посібник / В.Ф.Черкасов. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. – 380 с.